

SKÅNEMARKNADEN

En studie av mynt på Norra Europas största handelsplats under medeltiden

Stockholms universitet

Kandidat uppsats

Höstterminen 2021

Anton Lysén

Handledare: Jens Christian Moesgaard

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte	3
1.3 Frågeställningar.....	3
1.4 Teori.....	4
1.5 Metod	4
1.6 Tidigare forskning.....	5
2. Myntfynd på Skånemarknaden	7
2.1 Falsterbo marknadsplatsen.....	7
2.2 Skanör borgen	13
2.3 Skanör Hovbacken	16
3. Aktiviteten på Skånemarknaden	21
3.1 Skånemarknadens mynt före/efter 1380	21
3.2 Jämförelse av de tre sociala miljöerna	23
4. Slutsatser	26
5. Sammanfattning	27

Omslagsbild:

Karta över Skanör och Falsterbo. Från Lantmäteriet.

Abstract:

The purpose of this paper is to understand what types of coins have been found on the Scania market. The Danish king wanted there only to be Danish coins on the Scania market, will that affect the number of Danish coins found on the Scania market?

I study three specific social spheres in the Scania market, Falsterbo marketplace, Skanör castle and Skanör Hovbacken. It was mostly merchants, the king's representatives and fishermen on these places.

The Skanör section of the Scania market was active prior to Falsterbo. Will that affect how many coins were found in Skanör and Falsterbo prior to 1380?

The material used in this paper is mostly excavation reports, Lars Ersgård's work, Kenneth Andersson's paper and Peter Carelli's and Bjørn Poulsen's statistics of coins around Denmark and Sweden.

The results of this study show the dominance of Danish coins on the Scania market. The majority of the coins are pre-1380. In comparison to Falsterbo marketplace and Skanör Hovbacken, Skanör borgen received the most coins prior to 1380. After 1380, Falsterbo marketplace and Skanör Hovbacken received more coins than Skanör borgen. All three locations had foreign coins, mostly German.

Kapitel 1. Inledning

1.1 Bakgrund

Figur 1. Bild på sillfisket. Från Olaus Magnus *Historia om de nordiska folken*. Bilden från Larsson 2012.

Skånemarknaden var Danmarks primära intäktskälla, sittandes på Falsterbo och Skanör. Marknaderna hade sin början på 1200-talet, men i och med arkeologiska undersökningar på platsen kan man se spår av ännu äldre aktivitet på Skanör-Falsterbo. Otto Rydbeck undersökte en borggruin i Skanör. Rydbeck fann en bebyggelse som var äldre än borggruinen. Den äldsta bebyggelsen som Rydbeck fann kunde spåras tillbaka till den senare delen av 1100-talet (Rydbeck 1935).

Skånemarknaden låg på mark som ägdes av den danska kronan, detta kallas kungalev. Kungamaktens kontroll över marknaden skapade en trygghet och fredlig/laglydig marknad där avgifter gick till kungamakten. För att handla på marknaden var man tvungen att växla mynt till danska/skånska, detta mot en avgift som gick till kungen. Under höstmånaderna var det fullt med folk på Skånemarknaden, det var mestadels danska fiskare och köpmän men också kronans män för säkerheten för att se att allt gick rätt till. Det befann sig människor som rensade sillen, några som utförde hantverk och några som sålde öl. Köpmännen kom främst ifrån norra Tyskland, Holland och England (Ersgård, 1988:64).

Den sill som befann sig i Skåne sades vara den bästa sillen i hela Europa. Europa var under denna tid till största del katolsk och sill var en fastmat som var tillåten när exempelvis kött ej var tillåtet. Marknaden var i stort sett verksam från S:t Jakobs dag (25 juli) varje år fram till S:t Mortens dag (11 november).

Under denna tid var det en stor mängd sill som befann sig i Öresundsvatten. Det var framför allt danska bönder och borgare som fiskade upp sillen, när de fiskat upp sillen begav de sig till Skånemarknaden för att sälja den. Skånemarknaden låg mitt i ett handels nät som gick mellan Novgorod och London. Detta skapade internationell uppmärksamhet för just Skånemarknaden (Larsson, 2012).

Skånemarknaden var den viktigaste handelsplatsen i Nordeuropa under medeltiden. Anledningen till att Skånemarknaden blev en stor marknad var bland annat förhållandet till den tyska Hansan. Hansaförbundet uppstod under 1200-talet främst för att bidra till köpmännens intresse och rättigheter utrikes men också för att göra sjövägen säkrare. Hansan bestod främst av handelsbyar runt östersjöregionen men sträckte sig även nedåt mot Spanien och Portugal (Schimanski, 2001). Hansan hade som intresse att ta kontrollen över den skånska sillmarknaden. De hade tillgång till salt från Lüneburg, i och med detta kunde de konservera fisken så att den kunde hålla sig bra under lång tid och under transport.

De första skriftliga omnämmanden av marknadsaktivitet på Skanör-Falsterbo kommer ifrån en källa av ärkebiskopen Andreas Suneson. Detta var år 1200-1223, i den skriftliga källan stod det att ärkebiskopen instiftade två prebenden på grund av intäkter från Skanörs torg och marknad. Det fortsätter att talas om kyrkor på Skanör-Falsterbo och om skatt som betalades för att få resa tält och bodar på platsen. De uppgifterna tyder med stor sannolikhet på marknader som vid 1200-talets början fått en betydande storlek och verksamhet.

Ortnamnet antyder flera alternativ vilket gör de problematiskt om denna källa menar på Skanör Skånemarknaden eller skånemarknader i stort som ett geografiskt perspektiv (Ersgård 1988:34).

Lars Redin gjorde en studie över gravfältet i Lagmanshejdan på Skånemarknaden. Han gjorde tre hypotetiska antaganden för olika skeden i det medeltida Skanör och dess utveckling. Den äldsta och första delen av de tre stadierna dateras till sent 1100-tal/tidigt 1200-tal. Den äldsta delen karaktäriseras av gravfältets ytmässiga kompakta gravsättning som är placerad runtom en mindre kyrkobyggnad. Redin antar att det varit en hög social integration på grund av gravfältets utseende vilket tyder på att det var ett samhälle med en kollektiv syn på gravskick. Redin ser på det äldsta samhället som en till synes liten stationär bosättning med ett levnadssätt som styrdes av ett inhyst synsätt, behov och förutsättning (Redin 1976:184).

Det andra stadiet inledde enligt Redin i slutet av 1200-talet. Terrängen förändrades under det andra stadiet med anledning av att bygga ut den enhet som existerar. Gravskicken hade mer skillnader under skede två, det var gravskickens form men också hur ofta som kistbegravningar uppträdde. Den befintliga kyrkogården ingår i det som blir en mer enhetlig stad där olika platser har speciella funktioner för att utveckla platsen (Redin 1976:184-185).

Det tredje stadiet dateras enligt Redin till cirka 1400. Under det tredje stadiet var det en minskad skillnad på gravskicken jämfört med det andra stadiet. Den sammanhållning som gravskicken hade under skede ett är däremot ej upprättad under det tredje stadiet (Redin 1976:185). Detta tolkas påverkats av en social organisering under skede tre som ej existerade på samma sätt under skede två. Enligt Redin kan kyrkan rivits ner under det tredje stadiet, detta leder till en intressant teori från Redin om att S:t Olof kyrkan då byggdes under det tredje stadiet och den kyrkogård som existerar tillhör då S:t Olof kyrkan (Redin 1976:165).

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att förstå vilka mynt som hittats på Skånemarknaden baserat på datering och ursprung. I denna studie vill jag se om det är danska, tyska, svenska eller andra mynt som hittats på Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken. De platser som studeras under detta arbete är tre olika sociala miljöer på Skånemarknaden. Det intressanta med Skånemarknaden och dessa platser är kungens kontroll. Den danska kungen ville nämligen att det endast skulle handlas med danska mynt på Skånemarknaden. Genom denna studie kommer jag att studera myntfynden och se om det är en dominans av danska myntfynd på Skånemarknaden.

Magnus Eriksson var kung över Skåne under 1300-talet, han präglade danska mynt i Skåne i samarbete med ärkebiskopen och svenska mynt i Sverige. Det kan göra att svenska mynt hittats på Skånemarknaden.

De tyska köpmän som reste till Skånemarknaden hade med sig tyska mynt. Kan det i och med detta finnas tyska mynt på någon ut av platserna som studeras i detta arbete. På Falsterbo marknadsplatsen var det vanligt att tyska köpmän hade bodar och tomter på som de använder i och med marknadens aktivitet (Ersgård 1988:127).

I Skanör borgen befann sig kungens män, borgen restes av kungen för att ta kontroll över marknaden. Borgen blev som ett residens för den administrativa och juridiska myndighet som den danska konungen bedrev på marknaden i Skanör (Ersgård 1988:74).

I Skanör Hovbacken befann sig mestadels fiskare som betalade avgifter för att få ha bodar på Hovbacken (Ersgård 1988:95).

1.3 Frågeställning

- Vad för sorts mynt har hittats på Skånemarknaden? Kungen ville att det endast skulle handlas med danska mynt, har detta påverkat vad för sorts mynt som hittats på Skånemarknaden?
- Hur ser myntfynden ut på olika platser på Skånemarknaden? Det är Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken. De platserna är intressanta på grund av det stora antal mynt som hittats på platserna och dess olika roller på Skånemarknaden.
- Skanör delen på Skånemarknaden var som mest aktiv tidigt när Skånemarknaden tog sin början. Kommer detta att påverka myntfynden, kommer den stora andelen mynt som hittas på Skanör borgen och Skanör Hovbacken vara före 1380?

1.4 Teori

Det jag vill ta reda på är om kungens kontroll över Skånemarknaden påverkade myntcirkulationen på marknaden. I och med kungens kontroll var utländska och gamla mynt ogiltiga som betalningsmedel, har detta påverkat myntfynden på Skånemarknaden?

Det är tydligt att kungen använde myntpräglingen som en del av inkomsten till kronan. Den kan ses som en ekonomisk bas i samhället som kungen infört genom myntprägling och avgifter. Det finns källor som visar på att kungen hade intäkter som kom från myntpräglingen och avgifterna (Horsnæs, Moesgaard, Märcher 2018:204). Teorin går ut på att kungen genomförde monopolmynt, detta betydde att endast danska mynt var i bruk. Monopolmynt innebär att kungen har monopol på mynt i Danmark, för att kunna handla på den danska marknaden måste man växla till danska mynt (Horsnæs, Moesgaard, Märcher 2018:221).

Intäkterna från myntväxlingen gick bland annat till att täcka utgifterna för präglingen av mynten, lön för de som präglade mynten samt för myntverkstaden och smältningsprocessen. Resten av skatten var till kungen själv, detta kallades "slagskatt" (Horsnæs, Moesgaard, Märcher 2018:204). Slagskatten var det som blev över av myntens valörvärde och dess metallvärde frånräknat tillverkningskostnaderna, alltså är detta kungen förtjänst av präglingen som infördes (Granlund 1980-82:167-169).

Det är en skillnad på myntad metall och omyntad metall, värdet på den myntade metallen är högre än värdet på den omyntade metallen. Myntad metall fungerar bättre som valuta och värdemätare jämfört med omyntad metall (Sussman 1993:5). Kungen bestämmer myntets metallsammansättning samt priset på myntet, priset sätts genom det antal metall som blir inskickat för upparbetning (Hovard 2012:5-6).

Genom detta arbete vill jag se hur kungens myntmonopol ser ut i förhållande till den faktiska myntcirkulationen som ses i myntfynden.

1.5 Metod

Det som jag kommer undersöka är alltså om kungens kontroll över myntcirkulationen påverkat fynden av mynt på Skånemarknaden, kommer det att vara en majoritet av danska mynt på Skånemarknaden som kungen vill. Detta arbete kommer vara summariskt översiktligt, jag kommer ej att gå in med detaljerade dateringar för mynten. Det kan man göra genom hemsidan Dansk moent och titta på Grinder-Hansens nya dateringar på de danska mynten före 1340 och med annan special litteratur.

I detta arbete kommer jag endast att använda mig av LUHM (Lunds universitets historiska museum) nummer som referens för mynten. LUHM numren kommer ifrån Lunds universitets historiska museums myntinventarium för Falsterbo och Skanör. Om det ej finns ett LUHM nummer på ett mynt kommer jag att hänvisa till dess respektive utgrävningsrapport (detta gäller endast på Falsterbo marknadsplatsen).

Brytpunkten för den kronologiska analysen hamnar på 1380 före/efter. Jag använder mig av en brytpunkt på grund av den överblickande kronologiska analys som genomförs över myntfynden. Anledningen till att jag sätter brytpunkten vid 1380 är för att Danmark stoppade präglingen av mynt cirka 1380. Många av de tyska myntfynden är från cirka 1380-1400 vilket gör det mer troligt att de är från en senare period. Några av de tyska myntfynden är svåra att sätta precis vilken tid de är ifrån, om de är före/efter 1380.

Det är mycket mynt som funnits i Skanör/Falsterbo och jag har valt att fokusera på Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken då antalet myntfynd på de tre olika platserna är så stora att det är möjligt att göra analyser. Jag kommer använda mig av en jämförelseanalys för att jämföra myntfynden på Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken för att se hur myntfynden ser ut på dessa platser. Genom detta kommer man se hur aktiviteten på Skånemarknaden ser ut och från vilken tid och land de olika mynten kommer ifrån samt hur aktiviteten ser ut på de olika platserna på Skånemarknaden. Genom tabellerna kommer jag kolla hur myntfynden ser ut på de olika platserna, om det främst är danska mynt som hittats på platserna, vilket är min teori i detta arbete.

1.6 Tidigare forskning

Litteraturen till detta arbete kommer till stor del ifrån Lars Ersgårds forskning då han jobbat och studerat mycket om Skånemarknaden. Jag kommer i detta arbete använda mig av hans två böcker "Skanör - Falsterbo" (Ersgård 1984) och "Vår marknad i Skåne" : bebyggelse, handel och urbanisering i Skanör och Falsterbo under medeltiden (Ersgård 1988).

Kenneth Andersson skrev en uppsats 2020 om myntbruket i det medeltida Falsterbo och gjorde en topografisk studie över Falsterbo. Denna studie kommer att användas i min egen studie. De myntfynden från Falsterbo marknadsplatsen som Andersson skriver om i sin uppsats kommer att användas i denna studie (Andersson 2020).

Otto Rydbeck forskade om den medeltida borgruin i Skanör som jag undersöker i detta arbete. Rydbeck undersökte borgruinen i Skanör 1907-09 som han sedan publicerade 1935. Rydbeck beskriver i sin bok en god analys om borgen, kronologin och miljön (Rydbeck 1935).

Peter Carelli visar upp i "En kapitalistisk anda" statistik på myntfynd runtom i Danmark och Skåne. De mynt som är intressanta för mitt arbete är de som är daterade mellan 1154-1513. Det som är tydligt i Carellis tabeller och som Carelli visar är hur antalet mynt som hittats är större före 1380 jämfört med antalet mynt efter 1380.

Då jag ej har de specifika mynten att titta på blir myntfynden mellan 1330-1412 svåra att exakt tidsbestämma då vissa kan vara före/efter 1380 då de börjar före 1380 men går in på efter 1380. Carellis arbete går att använda trots detta problem.

	Före 1330	1330-1412	Efter 1412
Kyrkliga ensamfynd	310	129	29
Profana ensamfynd	172	79	42
Summering	482	208	71

Tabell 1: Myntfynd i kyrkor och andra profana miljöer i Lund (Carelli 2001:192).

	Före 1330	1330-1412	Efter 1412
Kyrkliga ensamfynd	343	436	87
Profana ensamfynd	106	34	43
Summering	449	470	130

Tabell 2: Ensamfunna mynt i kyrkliga och profana miljöer i Helsingborg (Carelli 2001:197).

	Före 1330	1330-1412	Efter 1412
Önnerup	4	2	-
Kyrkheddinge	11	3	2
Bjäresjö	17	1	3
Stora Uppåkra	49	38	27
Summering	81	44	32

Tabell 3: Myntfynd från byutgrävningar på skånskalandsbygden (Carelli 2001:199).

Genom Bjørn Poulsens statistik på myntbruk i Danmark kan man jämföra hur det ser ut på olika städer i Danmark och antalet mynt som hittats på dessa platser. Poulsens statistik är även den problematisk då en del av mynten är före 1380 (brytpunkten) i perioden 1350-1400 och en del är efter 1380. Trots problematiken går det att använda Poulsens statistik.

	Före 1350	1350-1400	1400-1450
Roskilde	195	88	39
Odense	24	4	8
Ringsted	72	1	9
Slagelse	95	1	9
Århus	68	37	11
Summering	454	131	76

Tabell 4: Bjørn Poulsens statistik över myntfynd i olika danska städer (Poulsen 1979:281-285).

	Före 1350	1350-1400	1400-1450
Stevns	38	2	2
Bjeverskov	7	3	2
Praesto	15	-	-
Faxe	1	1	-
Tybjerg	11	4	1
Gudme	4	1	-
Hammerum	16	5	2
Haderslev	8	5	2
Summering	100	21	9

Tabell 5: Bjørn Poulsen statistik över ensamfunna mynt i några danska härader (Poulsen 1979:284).

Genom den insamlade statistik från Carelli och Poulsen ser man tydligt en dominans av mynt före 1380 runtom i Danmark och Skåne. Den statistik om mynt före/efter 1380 kommer jämföras för att se om Skånemarknaden domineras av mynt före 1380 på samma sätt som Carelli och Poulsens statistik visar. Visar det sig vara en dominans av mynt före 1380 på Skånemarknaden stärker detta Carelli och Poulsens statistik om myntfynden runtom i Danmark och Skåne och den dominans av mynt som existerar före 1380.

Kapitel 2. Myntfynd på Skånemarknaden

2.1 Falsterbo marknadsplatsen

Falsterbos bebyggelse tog sin fart under 1200-talet. Tillsammans med Skanör blev Falsterbo och Skanör en viktig handelsplats i Nordeuropa främst för sillfisket. Falsterbo var en mindre marknad jämfört med Skanör under 1200-talet och i början av 1300-talet men började växa sig större mot senmedeltiden. Anledningen till expansionen var att den danska kronan hade givit områden till några av de viktigaste Hansastäderna från Tyskland, dessa var verksamma under början av augusti till slutet av oktober. Falsterbo var som aktivast fram till 1500-talets första hälft, efter detta började marknaden så småningom läggas ned och statusen kring marknaden sjönk (Ersgård, 1984:129-130).

Marknadsplatsens myntfynd i denna studie är från Kenneth Anderssons uppsats. Andersson gjorde en studie av den rumsliga fördelningen av myntfynd på Falsterbo från Skånemarknadens uppgång till nedgång. Andersson tolkade den rumsliga fördelningen på Skånemarknaden och definierade olika zoner, borg, kyrka, by och marknad. Kenneth Anderssons uppsats ledde vidare arbetet på Falsterbo marknadsplatsens myntfynd till dess specifika rapporter om de olika platserna och fynden i marknadsområdet. Dessa rapporter hittas på Skanearkeologi.se där info om de olika myntfynden och rapporter om grävningen finns.

Myntlistan presenteras främst genom LUHM numren på mynten som hittats på platsen. Om inte LUHM nummer finns hänvisas mynten till specifik grävrapport från grävningen där mynten hittats. Dessa grävrapporter kommer ifrån skånearkeologi, skånearkeologi ägs av Per Sarnäs och det företaget citat ifrån skånearkeologis hemsida “Utför arkeologiska undersökningar samt erbjuder arkeologisk rådgivning inom kulturmiljö”. En av rapporterna är ifrån Malmö kulturmiljö.

Det finns några mynt i listan som benämns som “SR”, detta står för stadsregisternummer. De kommer ifrån Lunds universitets historiska museum. Jag citerar dessa grävningsrapporter efter Kenneth Anderssons uppsats om Falsterbos topografi.

Det finns myntfynd från Falsterbo 9:93 men dessa mynt är ej med i resultatet på grund av att de ej är bestämda.

Figur 2: Bild över marknadsområdet (4a, 4b, 4c). Från Kenneth Anderssons uppsats.

Grävningsrapporter från de olika platserna i kronologisk ordning:

SR 82:

Erik B Lundberg genomförde en grävning 1935 på denna plats, endast ett schakt grävdes och kulturlagret var ca 2 meter djupt. Ett mynt hittades på platsen samt svartgods, stengods, rödgods, några brons och järnföremål och en benkam (Andersson 2020:21).

SR 66:

Anna Järpe grävde 1970-71 på denna plats och fann nio mynt (LUHM 523-531) samt svartgods, stengods, rödgods samt några järn och bronsföremål (Andersson 2020:21).

SR 35-36:

1973-74 genomfördes det två olika grävningar på denna plats, sju mynt hittades. Ett av dessa mynt är ett spillemont, vilket gör att den ej räknas med och det är sex mynt kvar. (LUHM 9954 och 9993-9998) Det är ej helt säkert vilken grävning som mynten hittades på, men Lars Ersgård grävde ut en byggnad vid 1974 grävningen och daterade den till 1400-tal utifrån mynt som hittats på platsen (Andersson 2020:21).

SR 68:

1976 skedde en grävning i Falsterbo på marknadsplatsen där man i schakt 1 hittade tre mynt (LUHM 2097, 2098, 2099).

SR 75:

Lars Ersgård genomförde en grävning 1976 där han hittade tjugotvå mynt, sexton av mynten är LUHM 2146-2161, de resterande sex mynten är ej beskrivna. Han hittade också svartgods, stengods, rödgods och järnföremål (Andersson 2020:21).

Falsterbo 9:82:

Falsterbo 9:82 är citerad ifrån Kenneth Anderssons uppsats.

Petra Lundström från Malmö kulturmiljö gjorde en schaktövervakning över denna plats, hon hittade på denna plats ett mynt, stolphål, gropar, olika skärvor av stengods, rödgods och svartgods (Andersson 2020:22).

Falsterbo 8:13 2017:6:

Per Sarnäs var på denna plats under 2016 och grävde. Sarnäs gjorde en schaktövervakning över platsen, resultaten publicerades 2017. Ett mynt hittades på denna plats samt två stolphål, ett dike, en härd, en långsträckt nedgrävning, en ringsölja, delar av en annan ölja samt ett beslag av brons/koppar (Falsterbo 8:13).

Figur 3: Bild på myntet ifrån Falsterbo 8:13. Ej till skala. Från Per Sarnäs rapport Falsterbo 8:13.

Falsterbo 9:75 2017:19:

Per Sarnäs var på denna plats under 2016 och grävde och gjorde en schaktövervakning över platsen, resultaten publicerades 2017. Det hittades fem mynt på denna plats samt stolphål, gropar, lerbottnar, diken, keramikfynd, två söljor av järn, en sölja av koppar/brons, fyra metallbeslag samt en fingerborg av brons/koppar (Falsterbo 9:75).

Figur 4: Bild på 4 av de fem mynt som hittats på Falsterbo 9:75. Ej till skala. Från Per Sarnäs rapport Falsterbo 9:75.

Falsterbo 9:33 2017:21:

Per Sarnäs var på denna plats under 2016 och grävde. Sarnäs gjorde en schaktövervakning över platsen, resultaten publicerades 2017. Det hittades tjugotre mynt på denna plats samt olika anläggningar som brunnar med trätunnor, stolphål, rännor, gropar, härdar, ugnar av tegelsten, rester av lergolv samt hela och fragmentariska lerbottnar (Falsterbo 9:33).

Figur 5: Bild på fem av myntens fram och baksida. Ej till skala. Från Per Sarnäs rapport Falsterbo 9:33.

LUHM 9999:

LUHM 9999 är ett lösfynd från Stadsäga 138B. LUHM-listan är den enda dokumentation som finns för LUHM 9999.

Myntlista för Falsterbo marknadsplatsen:

Danmark före 1380. Antal. 31:

LUHM mynt 531, 2097, 2098, 2099, 2146, 2147, 2148, 2149, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2157, 2160, 2161.

SR 82. 1 mynt.

Falsterbo 9:82. 1 mynt.

Falsterbo 9:75. 3 mynt.

Falsterbo 9:33. 10 mynt.

Danmark efter 1380. Antal. 13:

LUHM mynt 9954, 9999.

Falsterbo 8:13. 1 mynt.

Falsterbo 9:75. 1 mynt.

Falsterbo 9:33. 9 mynt.

Tyskland före 1380. Antal. 1:

LUHM mynt 9993.

Tyskland efter 1380. Antal. 1:

LUHM mynt 9998.

Tyskland ej precis datering. Antal. 2:

LUHM mynt 9994.

Falsterbo 9:33. 1 mynt.

Sverige före 1380. Antal. 5:

LUHM mynt 523, 524, 525, 526.

Falsterbo 9:75. 1 mynt.

Annat efter 1380. Antal. 3:

LUHM mynt 9995, 9996.

Falsterbo 9:33. 1 mynt.

Obestämda mynt:**Obestämbara mynt eller ej beskriva. Antal. 16:**

LUHM mynt 527, 528, 529, 530, 2150, 2156, 2158, 2159.

SR 75. 6 mynt.

Falsterbo 9:33. 2 mynt.

Slutsatser om myntfynden på Falsterbo marknadsplatsen:

	Falsterbo marknadsplatsen
Danmark före 1380	31
Danmark efter 1380	13
Tyskland före 1380	1
Tyskland efter 1380	1
Tyska ej precis datering	2
Sverige före 1380	5
Sverige efter 1380	-
Annat före 1380	-
Annat efter 1380	3
Obestämda	16
Summering	72

Tabell 6: Mynten på Falsterbo marknadsplatsen.

Utgångspunkten är nu att titta på hur många av dessa mynt som är danska. Majoriteten av mynten är danska och mer än hälften av mynten dateras före 1380, 31 mynt totalt. De 13 danska mynt som dateras efter 1380-talet har tillkommit i och med att man i Danmark började prägla mynt igen då myntning i Danmark ej var aktivt under 1380-1400. 4 mynt är tyska, 1 är före 1380 och 1 är efter 1380. De 2 resterande är tyska men saknar precis datering. Endast 3 mynt är annat och de är efter 1380-talet.

De mynt som ej är beskrivna eller som är obestämda går ej att lägga in i beräkningen av antalet mynt från Danmark, Tyskland, Sverige eller något annat land. Det man kan se utifrån detta är att det finns ett stort antal mynt som ej är verifierbara.

Den slutsats man kan dra utifrån Falsterbo marknadsplatsen är att det ej endast var danska mynt.

En stor del av mynten var danska vilket gör att kungens kontroll över Skånemarknaden hade en stor påverkan på myntfynden. Resultaten från Falsterbo marknadsplatsen visar på hur en stor del av mynten präglats före 1380. Detta resultat stödjer Carellis och Poulsens statistik om en stor andel mynt runtom i Danmark som dateras före 1380. Detta gör att resultatet ej är unikt för Falsterbo marknadsplatsen utan normalt runtom i Danmark.

2.2 Skanör borgen

Figur 6: Bild på Skanör borgen. Foto från lantmäteriet.

Otto Rydbeck började göra undersökningar på Skanör borgen i början på 1900-talet. Borgen omnämns i skriftliga källor i början på 1300-talet. Otto Rydbeck daterar borgen till ca 1225 på grund av de mynt som hittats på platsen där de äldsta mynten dateras till ca 1225. (Rydbeck 1935) Borgen i Skanör har ett runt/ovalt grundplan (Ersgård, 1984:12). Borgen ses som ett försök av den danska kungamakten att ta kontroll över marknaden och dess verksamhet (Andersson, 1990:34-35).

Borgen är placerad inom den norra delen av staden Skanör, nordväst om kyrkan S:t Olof. Borgen är omsluten av vallgravar. Borgen ligger på en naturlig förhöjning i terrängen. Borgkullens kanter togs bort för att sedan stadgas ut av rader av nedslagna träpålar som i sin tur förstärktes av en vall av grästörv. Tittar man innanför pålraderna så ser man hur det fyllts med sand som antagligen kommer ifrån utschaktningen av den inre vallgraven. Vid den norra delen på kullen där borgen ligger har det hittats grundmurar, dessa tolkas vara rester ifrån borgens huvudbyggnad (Rydbeck 1935).

Övriga fynd ifrån Skanör borgen:

Otto Rydbecks undersökningar på Skanör borgen var ej fyndfattiga, förutom den mängd mynt som hittats på platsen har det även hittats en ansenlig mängd keramik material.

Den högt belägna plats som borgen står på antas på en äldre tid vara lerbottenbebyggelse (Rydbeck 1935).

Myntlista för Skanör borgen:

Danmark före 1380. Antal. 162:

LUHM mynt 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1170, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1547, 1548, 1549, 1550, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1580, 1584, 1585, 1586, 1587, 1589, 1590, 1591, 1605, 1606, 1609, 1610, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1657, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1689, 1690, 1697, 1698, 1699, 1702, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1718, 1719, 1720, 1721, 1725, 1729, 1733, 1734, 1736, 1740, 1742, 1744, 1746, 1747, 24479, 24480, 24481, 24482, 24483, 24484, 24485, 24486.

Figur 7 och 8. Bild på LUHM mynt 1621 (MB 525) till vänster och 1736 (MB 318) till höger. (Det är ej exakt dessa exemplar av mynt som funnits på Skanör borgen men det är exemplar av samma typ av mynt). Ej till skala. Från Danskmoent.

Danmark efter 1380. Antal. 20:

LUHM mynt 1158, 1159, 1160, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1578, 1579, 1588, 1604, 1626, 1627, 1628, 1737, 1738.

Tyskland före 1380. Antal. 20:

LUHM mynt 1552, 1553, 1555, 1556, 1561, 1562, 1563, 1581, 1595, 1597, 1611, 1612, 1691, 1646, 1647, 1692, 1696, 1722, 1723, 1724.

Tyskland efter 1380. Antal. 16:

LUHM mynt 1554, 1557, 1558, 1559, 1560, 1598, 1648, 1649, 1658, 1693, 1703, 1704, 1717, 1727, 1728, 1739.

Tyskland ej precis datering. Antal. 5:

LUHM mynt 1568, 1571, 1582, 1599, 24487.

Sverige före 1380. Antal. 2:

LUHM mynt 1551, 1700.

Annat före 1380. Antal. 8:

LUHM mynt 1565, 1564, 1566, 1600, 1650, 1651, 1694, 1695.

Obestämda mynt:**Obestämbara mynt. Antal. 38:**

LUHM mynt 1169, 1546, 1567, 1569, 1570, 1577, 1583, 1592, 1593, 1594, 1596, 1601, 1602, 1603, 1607, 1608, 1613, 1614, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1659, 1660, 1688, 1701, 1726, 1730, 1731, 1732, 1735, 1741, 1743, 1745, 24488, 24489, 24490.

Slutsatser om myntfynden på Skanör borgen:

	Skanör borgen
Danmark före 1380	162
Danmark efter 1380	20
Tyskland före 1380	20
Tyskland efter 1380	16
Tyska ej precis datering	5
Sverige före 1380	2
Sverige efter 1380	-
Annat före 1380	8
Annat efter 1380	-
Obestämda	38
Summering	271

Tabell 7: Mynten på Skanör borgen.

Det är totalt 271 mynt som har hittats på Skanör borgen. Totalt är 38 mynt obestämbara vilket betyder att det ej går att placera in dessa mynt före eller efter 1380.

Det är en stor del av mynten som är danska och före 1380. Som skrivet om borgen så byggdes den cirka 1225 av den danska kungamakten för att ta kontroll över marknaden och verksamheten på marknaden. I och med borgens uppbyggnad och den danska kungamaktens närvaro är det tydligt att den danska kungamakten tog kontroll över marknaden. Det är tydligt då mer än hälften av alla mynt som hittats på Skanör borgen är danska och före 1380, 162 av 271 totalt.

Tyska mynt har hittats på borgen, 36 mynt där 20 mynt är före 1380 och 16 mynt är efter 1380. Detta talar för att det befunnit sig tyska köpmän vid Skanör borgen både innan och efter 1380. Som skrivet i inledningen så var det mestadels tyska köpmän som befann sig på Skånemarknaden och handlade. Man kan också titta på mynten som hittats och tolka de som att mynten kan ha gått från hand till hand. I och med detta kan mynten gått från en dansk till en annan dansk.

Att det är en sådan stor andel av mynten som hittats vid Skanör borgen har en förklaring. Borgområdet var centrumet för själva administrationen i Skanör.

Jämför man alla tre platserna i detta arbete har störst andel mynt före 1380 hittats på Skanör borgen. Det är intressant då enligt Peter Carelli har Danmarks alla städer en stor andel mynt som är före 1380. Det skulle vara intressant att sätta Skanör borgens alla mynt i en jämförelse med andra städer för att se hur stor skillnad det är i antal. Visserligen har det grävts en del runt Skanör borgen men samtidigt så var borgen och kyrkan centrumet under skede 2 enligt Lars Redin vilket talar för att mycket mynt hittas där (Redin 1976:20).

2.3 Skanör Hovbacken

Hovbacken ligger nordväst om bosättningen i Skanör, det är den revbildning som ligger mellan den yttersta reveln och staden Skanör. Tittar man på Hovbacken idag är det vatten som gick mellan Hovbacken och Skanör nästintill igenväxt av sumpiga strandängar. På Hovbacken ser man anläggningar som är synliga i markytan, ovala gropar som är 4-8 m långa, 2-5 breda och 0.2-0.8 m djupa. De ligger i tre utdragna rader och löper i nordsydlig riktning över en stor del ut av reveln. År 1494 sägs det att 168 bodar har hittats på Hovbacken. Det leder till frågor om samband mellan just de anläggningar som är synliga i markytan och dessa 168 bodar (Ersgård, 1984:63).

Enligt fornsök har de gropar som hittats tolkats som lämningar efter fiskebodar som stått på Skanör Hovbacken (Fornsök). Skanör Hovbacken verkar ha haft säsongsmässig aktivitet under senmedeltid. Hovbacken nämns första gången ca 1350, då som "hob". De köpmän som kom till Skånemarknaden passerade mellan Skanör och Falsterbo. Aktivitet på Hovbacken omnämns för första gången 1494 i tullräkenskaper. I registret om tullar och avgifter från detta år fanns det en sektion markerad som "Bode penninge af Hoben".

Detta är avgifter för innehav av en bod på Hovbacken, under 1494 hade det sammanlagt varit 157 personer som betalat denna avgift. De som betalat avgifterna är alla namngivna i räkenskaperna och är med all säkerhet fiskare. Av de namn som lyder under bodavgifterna finner man ej några av dessa namn under avgifterna för silltull. Detta tyder på att dessa personer ej spenderat tid på fiskhandel i någon större utsträckning (Ersgård, 1988:95).

Figur 9: Bild på Skanör Hovbacken från Skåneleden.se

Figur 10: Bild på sillfisket i Öresund under medeltiden. Från Eriksson 1980.

Övriga fynd ifrån Skanör Hovbacken:

SR 63 och 103:

SR 103 grävningen skedde år 1986.

I dessa grävningar hittades 10 av de gropar som jag nämnde ovan, dessa hittades i en smal höjdsträckning. I en av de groparna som blev undersökta såg man rester av en rektangulär byggnadskonstruktion som var 3,5 x 5 meter till ytan. Av allt att döma var denna byggnad bestående av ett enkelt rum. Man hittade 2 mynt år 1986 (9596, 9597) i denna grop (Schakt B) i lagret under grästorven och keramik från denna plats med datering från skede V (Ersgård 1988:96).

LUHM mynt 9644-9656:

1988 hittades 12 mynt på Skanör Hovbacken.

7 av mynten hittades i maj, 2 mellan schakt A och C, 1 mellan A och B, 2 hittades i schakt A, 1 hittades i schakt B och 1 mynt hittades i sandigt lager.

5 mynt hittades i Juli. LUHM 9652 i schakt B, LUHM 9656 i schakt C.

LUHM mynt 9747-9759:

1989 hittades 13 mynt på Skanör Hovbacken.

7 av mynten hittades i schakt D, 2 i schakt C1 och 1 i schakt C2, 1 mynt i schakt A samt 1 i schakt B och 1 lösfynd.

LUHM mynt 9838-9841:

1990 hittades 4 mynt på Skanör Hovbacken.

LUHM mynt 21460-21461:

1991 hittades det 2 mynt på Skanör Hovbacken.

LUHM mynt 21460 hittades i schakt C norra del, 21461 hittades i schakt A lager 9.

LUHM mynt 21462-21469:

1992 hittades 8 mynt på Skanör Hovbacken.

4 av mynten var schakt A, 1 schakt A, 3 schakt A1, de alla hittades i lager under grästorv. 1 mynt hittades i schakt B1, 2 mynt i schakt C i lager under grästorv och 1 i schakt D i lager under plan.

LUHM mynt 23039-23047:

1993 hittades 9 mynt på Skanör Hovbacken.

De hittades i schakt A, 2 mynt i skikt 5, 2 i skikt 6. 3 mynt hittades vid anläggning 2, ett ovan sandlager, två i sandlagret. Ett mynt har hittats i ytlagret och ett under lagret.

Myntlista för Skanör Hovbacken:

Danmark före 1380. Antal. 19:

LUHM mynt 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 9644, 9645, 9747, 9748, 9656, 9749, 9750, 9751, 23040, 23041, 23043, 23044, 23046, 23047.

Figur 11 och 12: Bild på LUHM mynt 9644 (MB 530) och 23043 (MB 651). (Det är ej exakt dessa exemplar av mynt som funnits på Skanör Hovbacken men det är exemplar av samma typ av mynt). Ej till skala. Från Danskmoent.

Danmark efter 1380. Antal. 9:

LUHM mynt 9597, 9652, 9653, 9654, 9655, 9838, 9841, 21463, 21469.

Tyskland före 1380. Antal. 9:

LUHM mynt 9646, 9753, 9754, 9755, 9840, 21460, 21461, 21466, 23045.

Tyskland efter 1380. Antal. 13:

LUHM mynt 9596, 9647, 9648, 9649, 9756, 9757, 9758, 9839, 21462, 21464, 21468, 23039, 23042.

Tyskland. Ej precis datering. Antal. 2:

LUHM mynt 21465, 21467.

Sverige före 1380. Antal. 1:

LUHM mynt 9752.

Obestämda mynt:

Obestämbara mynt. Antal. 1:

LUHM mynt 9650.

Slutsatser om myntfynden på Skanör Hovbacken:

	Skanör Hovbacken
Danmark före 1380	19
Danmark efter 1380	9
Tyskland före 1380	9
Tyskland efter 1380	13
Tyskland ej precis datering	2
Svenska före 1380	1
Svenska efter 1380	-
Annat före 1380	-
Annat efter 1380	-
Obestämda	1
Summering	54

Tabell 8: Mynten på Skanör Hovbacken.

Totalt har det hittats 54 mynt på Skanör Hovbacken. Det är en jämn fördelning av danska och tyska mynt. I och med den jämna fördelningen av danska och tyska mynt kan det vara så att kungen haft mindre kontroll över myntcirkulationen på Skanör Hovbacken. Jämför man Skanör Hovbacken med Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen har de båda sistnämnda platserna ett dominerande antal danska mynt.

Den stora anledningen till Skanör Hovbackens viktiga roll på Skånemarknaden var fisket. Bodarna som skrivits ovan användes som fiskebodas för fiskarna som betalade en avgift för att ha en bod på platsen. Fiskarna befann sig säsongsmässigt på Skanör Hovbacken i bodarna och fiskade i Öresund. Det är ej oväntat att marknaden varit så aktiv som den varit i och med den mängd mynt som hittats före och efter 1380.

Totalt har det hittats 29 mynt före 1380 och 22 mynt efter 1380. Skanör Hovbackens myntcirkulation är jämnare före/efter 1380 jämfört med Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen. Vad den jämna fördelning av mynt före/efter 1380 beror på kan antas vara Skanör Hovbackens roll på Falsterbo halvön som bidragande för fisket på marknaderna efter 1380.

Kapitel 3. Aktiviteten på Skånemarknaden

3.1 Skånemarknadens mynt före/efter 1380

	Före 1380	Efter 1380	Obestämd datering	Summering
Danmark	212	42	-	254
Tyskland	30	30	9	69
Sverige	8	-	-	8
Annat	8	3	-	11
Obestämt	-	-	55	55
Summering	258	75	64	397

Tabell 9: Antalet mynt på de tre undersökta platserna på Skånemarknaden

Diskussion och slutsatser om tabell 9:

På kapitel 2 i detta arbete går jag igenom myntfynden på Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken. De mynten som jag undersökt på kapitel 2 har nu placerats in i tabell 9. Detta för att få en bild över vilken tidpunkt som de myntfynden tillsammans främst representerar och vad detta kan säga om Skånemarknaden.

Totalt har det hittats 397 mynt på de tre platserna. Totalt var 254 av mynten danska, 212 var före 1380 och 42 var efter 1380. Totalt har det hittats 69 tyska mynt på Skånemarknaden, 30 av dessa är före 1380-talet och 30 är efter 1380-talet. De resterande 9 tyska mynten har en obestämd datering. Endast 8 svenska mynt har hittats där alla präglats före 1380. 11 mynt är benämnda som annat, 8 är präglade före 1380 och endast 3 är efter 1380. Totalt är 55 mynt obestämda på Skånemarknaden.

Det är intressant hur stor andel av mynten som är danska. I inledningen ställdes frågan om vad för sorts mynt som har hittats på Skånemarknaden, är det endast danska som kungen vill? Tittar man på resultaten som framkommit i tabellen före/efter 1380 så är 254 mynt danska mynt. Det tabell 9 visar är att den danska kungen hade en kontroll över myntcirkulationen. Danmark var det dominerande antalet mynt som hittats på Skånemarknadens utgrävningar. Detta visar att kungens införande av myntmonopol fick folk att växla mynt mot danska mynt på Skånemarknaden. Det är en tydlig skillnad när man sedan tittar på de danska mynten och jämför före och efter 1380. Före 1380 har den danska kungen tydligt en kontroll över myntcirkulationen då 212 mynt är danska av totalt 258 mynt före 1380. Endast 42 mynt är danska efter 1380 ut av 75 mynt, vilket talar för att den danska kungen hade mindre kontroll över myntcirkulationen efter 1380.

Tyska mynt ligger på en andra plats i antal mynt på Skånemarknaden efter danska mynten. Under arbetets gång har det tagits upp att tyska köpmän var vanligt förekommande på Skånemarknaden. Detta visar de tyska myntfynden. Vad som fastslagits är också att de tyska mynten kan passerat från hand till hand så att de till slut kan ha passerat från en dansk till en annan dansk. Men genom de tyska myntfynden är den tyska närvaron på Skånemarknaden bekräftad.

Det är intressant hur få mynt som är svenska på Skånemarknaden. Detta på grund av att Magnus Eriksson som skrivet i inledningen var kung i Skåne under 1300-talet. Man kan se att de 8 svenska mynt som funnits identifieras som före 1380 vilket innebär att Magnus Erikssons regeringsperiod påverkat de svenska myntfynden på Skånemarknaden.

Tabell 9 visar att majoriteten av mynten på Skånemarknaden dateras före 1380. Tidigare på kapitel 1.7 presenterades Peter Carelli och Bjørn Poulsens statistik på myntfynd runtom i Danmark. Den statistik som presenterades visade tydligt hur mynten runtom i Danmark var störst före 1380. Statistiken i tabell 9 visar tydligt hur mynten före 1380 är större än efter 1380. Detta är ej oväntat då detta endast bygger vidare på Carelli och Poulsens statistik om myntfynden i Danmark. Det myntfynden talar för och visar genom tabell 9 är hur mycket mynt som dateras före 1380. Detta talar för en stor myntcirkulation i Skånemarknaden. Denna myntcirkulation sticker ej ut jämfört med andra platser i Danmark utan myntfynden på Skånemarknaden är i och med detta bekräftade före 1380 och bekräftar i sin tur Carelli och Poulsens statistik.

3.2 Jämförelse av dem tre platserna

I detta kapitel kommer de tre platserna att jämföras och en diskussion kommer föras efter resultaten som presenterats.

	Falsterbo marknadsplatsen	Skanör borgen	Skanör Hovbacken	Summering
Danska före 1380	31	162	19	212
Danska efter 1380	13	20	9	42
Tyska före 1380	1	20	9	30
Tyska efter 1380	1	16	13	30
Tyskland ej precis datering	2	5	2	9
Svenska före 1380	5	2	1	8
Svenska efter 1380	-	-	-	-
Annat före 1380	-	8	-	8
Annat efter 1380	3	-	-	3
Obestämda	16	38	1	
Summering	72	271	54	397

Tabell 10: Antalet mynt på de tre olika platserna.

	Falsterbo marknadsplatsen	Skanör borgen	Skanör Hovbacken
Danska före 1380	55,35%	69,53%	35,85%
Danska efter 1380	23,21%	8,58%	16,98%
Tyskland före 1380	1,79%	8,58%	16,98%
Tyskland efter 1380	1,79%	6,87%	24,53%
Tyskland ej precis datering	3,57%	2,15%	3,77%
Sverige före 1380	8,93%	0,86%	1,89%
Sverige efter 1380	-	-	-
Annat före 1380	-	3,43%	-
Annat efter 1380	5,36%	-	-
Summering i %	100%	100%	100%

Tabell 11: Jämförelse av de tre platserna i procent, obestämda mynt borttagna för absolut procenttal på de olika platserna.

Diskussion om tabell 10 och 11:

Det är ett relativt stort antal mynt på Falsterbo marknadsplatsen som är obestämda, 16 mynt, 22,22% totalt. På Skanör borgen är det också ett relativt stort antal, 38 mynt, 14,02%. Jämför man dessa platser med Skanör Hovbacken ser man en tydlig skillnad. Skanör Hovbacken har endast ett fåtal obestämda mynt, totalt 1,85%. Detta leder till en större skillnad i materialsammansättningen då en större andel av procenten går till obestämda mynt på Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen. På Skanör Hovbacken har endast ett mynt ej identifierats (se tabell 10). I tabell 11 har de obestämda mynten tagits bort helt för att få de absoluta jämförbara talen i procent.

Genom resultaten i procent på de tre platserna ser man tydligt hur Skanör borgen sticker ut med danska mynt före 1380. 69,53% av mynten på Skanör borgen är danska, mer än hälften. Jämför man det med Falsterbo marknadsplatsen och Skanör Hovbacken så har de platserna också störst andel danska mynt före 1380. Falsterbo marknadsplatsen har 55,35%, mer än hälften av mynten på Falsterbo marknadsplatsen är danska före 1380. Skanör Hovbacken har 35,85%. När man sedan tittar på de danska mynten efter 1380 har Skanör borgen ett större procenttapp jämfört med Falsterbo marknadsplatsen och Skanör Hovbacken.

Skanör borgen har endast 8,58% danska mynt efter 1380 på platsen. Falsterbo marknadsplatsen har 23,21% danska mynt efter 1380 och Skanör Hovbacken har 16,98%. Genom tabell 10 och 11 ser man tydligt att det till störst del har hittats danska mynt på platserna som redovisats i kapitel 3.1.

Det har hittats få tyska mynt på Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen jämfört med Skanör Hovbacken. På Falsterbo marknadsplatsen har det totalt hittats 1,79% tyska mynt före 1380 och 1,79% tyska mynt efter 1380. På Skanör borgen har det hittats 8,58% tyska mynt före 1380 och 6,87% tyska mynt efter 1380. Jämför man dessa platser med Skanör Hovbacken är det en tydlig skillnad i tyska mynt före och efter 1380. På Skanör Hovbacken har det hittats 16,98% tyska mynt före 1380 och 24,53% tyska mynt efter 1380. Man ser även i tabell 10 och 11 hur det hittats en del tyska mynt utan precis datering. I tabell 11 ser man i procent att det är en relativt jämn fördelning av tyska mynt som saknar precis datering. Falsterbo marknadsplatsen har 3,57% tyska mynt utan precis datering, Skanör borgen 2,15% och Skanör Hovbacken 3,77%.

Det är en liten andel svenska mynt på platserna. Störst andel svenska mynt befinner sig på Falsterbo marknadsplatsen med totalt 8,93%. Skanör delen har tydligt få svenska mynt på platsen. Skanör borgen har endast 0,86% och Skanör Hovbacken 1,89%.

Det är få mynt på de tre platserna som är annat. Det finns ej några mynt på Skanör Hovbacken som identifierats som annat. På Falsterbo marknadsplatsen finns 3 mynt, 5,36% efter 1380 och på Skanör borgen har 8 identifierats före 1380, 3,43%.

Det sammanlagda antalet mynt före 1380 på de olika platserna i procent är på Falsterbo marknadsplatsen 66,07%, på Skanör borgen är den 82,4% och på Skanör Hovbacken är den 54,72%. Detta visar att en del av Skanör har fler mynt daterade före 1380 jämfört Falsterbo, men en annan del (Skanör Hovbacken) har ej lika mycket mynt daterade före 1380 som Falsterbo. Jämför man sedan de sammanlagda antal mynt efter 1380 på de tre platserna i procent har Falsterbo marknadsplatsen totalt 30,36%, Skanör borgen har 15,45% och Skanör Hovbacken har 41,51%. Falsterbo marknadsplatsen har mer myntfynd efter 1380 totalt i procent jämfört med Skanör borgen. Jämför man Falsterbo marknadsplatsen med Skanör Hovbackens myntfynd efter 1380 ser man hur Skanör Hovbacken har 11,15% mer mynt efter 1380. Det tabell 11 visar är trots kronans intäkter som mångdubblades på Falsterbo marknadsplatsen jämfört med Skanör i slutet på 1400-talet så påverkade detta ej myntfynden i tabell 11 efter 1380 när man jämför Falsterbo marknadsplatsen med Skanör Hovbacken. Det påverkade endast i jämförelsen med Skanör borgen i detta arbete där man ser en tydlig skillnad i procent efter 1380 mellan Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen.

När man tittar på de danska, tyska, svenska och andra mynten i sin helhet tillsammans utan före/efter 1380 som separerar dessa ser man tydligt de danska myntens dominans på Skånemarknaden. 78,56% av de totala mynten som hittats på Falsterbo marknadsplatsen är danska före och efter 1380. 7,15% av mynten är tyska på Falsterbo marknadsplatsen. 8,93% av mynten är svenska mynt och 5,36% av mynten är annat på Falsterbo marknadsplatsen.

På Skanör borgen ser man också en stor dominans av danska mynt före och efter 1380, 78,11% är danska mynt på Skanör borgen. 17,6% av mynten på Skanör borgen är tyska, 0,86% är svenska och 3,43% är annat.

Även på Skanör Hovbacken är en stor del av mynten danska, totalt 52,83%. En stor del av mynten på Skanör Hovbacken är tyska, 45,28% totalt. Sedan är en liten del mynt svenska på Skanör Hovbacken, 1,89%. Det som den samlade statistiken visar är hur dominant de danska mynten är på alla tre platserna, men främst på Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen. Mer än hälften av mynten på de tre platserna är danska före och efter 1380. När man jämför platserna är det tydligt att Skanör Hovbacken har en jämnare myntfördelning, cirka 7% mer danska mynt än tyska. Visar detta i och med resultaten och jämförelsen av platserna att kungen hade mer kontroll över myntcirkulationen bland köpmännen på Falsterbo marknadsplatsen jämfört med fiskarna på Skanör Hovbacken.

Det är tydligt att Skanör delen (Skanör borgen, 17,6%, Skanör Hovbacken, 45,28%) på Skånemarknaden har en större del tyska mynt jämfört med Falsterbo marknadsplatsen som totalt endast har 7,15% tyska mynt. Kollar man på de svenska mynten på Skånemarknaden är det en stor skillnad mellan Falsterbo marknadsplatsen och Skanör delen. Falsterbo marknadsplatsen har flest svenska mynt, 8,93%. Skanör borgen har 0,86% svenska mynt och Skanör Hovbacken 1,89%, en stor skillnad jämfört med Falsterbo marknadsplatsens 8,93%. Endast Falsterbo marknadsplatsen och Skanör borgen har andra mynt, 5,36% är annat på Falsterbo marknadsplatsen och 3,43% är annat på Skanör borgen.

4. Slutsatser

Vad kan man dra för slutsatser av de resultat som framkommit av materialet som studerats på kapitel 2 och 3? Det var ett stort antal mynt som hittades på Skånemarknaden. Av det stora antal myntfynd som gjorts på platserna var danska mynt det dominerande antalet med 254 av 397 mynt. Danmarks kung hade en kontroll över myntcirkulationen som jag gick igenom tidigare i detta arbete. Det är tydligt att kungens kontroll påverkade Danmarks myntcirkulation.

Det är mycket tyska mynt som hittats på platserna, vilket gör det sannolikt att många tyska köpmän varit på Skånemarknaden. Detta ser man också tydligt i arbetet och i slutresultaten att efter danska myntens självklara dominans på Skånemarknaden så är tyska mynten på en andra plats sett till antal på Skånemarknaden. De tyska mynten är lika i antal före/efter 1380, 30 före, 30 efter och 9 med obestämd datering. Det kan också vara så att de tyska mynten handlades med från en person till en annan och detta kan leda till att det var en dansk som till slut hade ett av de tyska mynten vilket påverkar myntens cirkulation på Skånemarknaden.

Ett litet antal svenska mynt hittades på Skånemarknaden, av dessa mynt var alla före 1380. Detta betyder att de kommer ifrån Magnus Erikssons regeringsperiod i Skåne under 1300-talet.

De slutsatser man kan dra utifrån de frågor som ställdes i början av detta arbete är att det till störst del är danska mynt som hittats på Skånemarknaden. 254 av mynten som hittats på Skånemarknaden är danska före/efter 1380.

Man ser genom statistiken att det hittats en del utländska mynt på Skånemarknaden.

88 av mynten på Skånemarknaden är utländska. Jämfört med det dominerande antalet danska mynt på 254 visar det att det förekom utländska köpmän därav de utländska mynten, men det stora antal danska mynt visar på den danska kungens kontroll över marknaden.

Tabell 10-11 i kapitel 3.2 visar hur Skanör borgen och Falsterbo marknadsplatsen har mer mynt daterade före 1380 jämfört med Skanör Hovbacken. Detta bekräftar att en del av Skanör (Skanör borgen) var aktivare före 1380 jämfört med Falsterbo, men en del var samtidigt mindre aktiv. Genom statistiken efter 1380 ser man hur Skanör borgen har minst mynt jämfört med Skanör Hovbacken som har störst antal mynt efter 1380. Detta visar att Falsterbo marknadsplatsen har fler mynt daterade efter 1380 jämfört Skanör borgen men färre i jämförelse med Skanör Hovbacken. Detta bekräftar Skanörs fortsatta marknadsaktivitet efter 1380.

Det finns möjligheter att arbeta vidare med detta arbete, det man nu skulle kunna göra genom detta arbete är att titta på hur myntfynden ser ut runtom i andra delar ut av Skåne för att sedan jämföra med myntfynden på Skånemarknaden som redogjorts i detta arbete. Det skulle vara intressant att se om det är lika stor mängd danska mynt som hittats i andra delar av Skåne och från vilken tidpunkt dessa är ifrån. Jag har endast gjort en övergripande jämförelse mellan Skånemarknadens myntfynd och mynt som hittats på Lund och andra platser i Danmark på kapitel 2.

5. Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man i detta arbete se hur myntfynden på Skånemarknaden ser ut. De specifika platserna på Skånemarknaden som jag undersökt är Falsterbo marknadsplatsen, Skanör borgen och Skanör Hovbacken. Dessa tre platserna var viktiga sociala miljöer på Skånemarknaden och genom detta arbete ser man varför de var viktiga, aktiviteten på platserna och vad som påverkat myntfynden på de olika platserna. Genom insamling av mynt på de tre olika platserna så daterade jag alla mynt som före/efter 1380 eller obestämt när det ej finns en bestämd datering eller om myntet ej är beskrivet.

Slutsatserna av detta arbete är att Danmarks kung hade en kontroll över myntcirkulationen. Det såg man i och med det stora antal (254) danska mynt som hittats på Skånemarknaden. Man såg att de tyska köpmännen var och handlade på Skånemarknaden både före och efter 1380 baserat på myntfynden.

Det går också att anta att de tyska mynten kan ha passerat från hand till hand och därmed varit en dansk som betalade med tyska mynt. De svenska mynt som hittades på Skånemarknaden var alla före 1380 vilket gör att det med största sannolikhet var ifrån Magnus Erikssons regeringsperiod under 1300-talet då han var kung i Skåne. Det man kan se i resultatet och dra slutsatser ifrån är att Skånemarknaden var en viktig handelsplats i norra Europa i och med resultatet. Det blev också tydligt i och med resultatet hur Skanör borgen blev mindre aktivt som del av marknaden på Skanör-Falsterbo halvön efter 1380 mot senmedeltiden jämfört med Falsterbo marknadsplatsen och Skanör Hovbacken.

Referenser:

Litteratur:

Andersson, Hans (1990). *Sjuttiosex medeltidsstäder: aspekter på stadsarkeologi och medeltida urbaniseringsprocess i Sverige och Finland*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Andersson, Kenneth (2020). *Myntbruk i det medeltida Falsterbo. En topografisk studie*. Stockholms universitet

Büllner-Mansfeld H.V. (1954). *Afbildninger af samtlige hidtil kjendte danske mønter fra tidsrummet 1241-1377*. Revideret utg. København

Carelli, Peter (2001). *En kapitalistisk anda : kulturella förändringar i 1100-talets Danmark*. Almqvist & Wiksell International. Diss. Lund : Univ., 2001

Eriksson, H-S. 1980. *Skånemarkedet*. Højbjerg: Wormianum

Ersgård, Lars (1984). *Skånör - Falsterbo*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museum

Ersgård, Lars (1988). *"Vår marknad i Skåne" : bebyggelse, handel och urbanisering i Skånör och Falsterbo under medeltiden*. Almqvist & Wiksell International. Diss. Lund : Univ.

Ersgård, Lars (2002). *Nytt ljus över Falsterbo : arton år efter "Medeltidsstaden"*. Riksantikvarieämbetet

Granlund, John & Andersson, Ingvar (1980-1982). *Kulturhistorisk leksikon för nordisk middelalder från vikingetid till reformationstid. Kulturhistorisk leksikon för nordisk middelalder från vikingetid till reformationstid. Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid från vikingetid till reformationstid*. 2. opl. Köpenhamn: Rosenkilde og Bagger

Grinder-Hansen, Keld (2000). Kongemagtens krise. Det danske møntvæsen 1241-1340. Köpenhamn. Museum Tusulanums Forlag

Horsnæs Helle W, Moesgaard Jens Christian, Märcher Michael (2018). *Denar til Daler. Danmarks mønthistorie indtil 1550*. København: Danmarks Nationalbank

Hovard, Svend (2012). *Der er penge i penge. Om storrelsen af slagskat – brassage og seignorage - i 1200-tallet*. Numismatisk rapport 114. Meddelser fra Dansk Numismatisk forening

Larsson, Mats (2012). *Skånemarknaden. Populär historia*. Lund: Historiska media

Poulsen, B (1979). *Møntbrug i Danmark 1100-1300. Fortid og nutid*. Bind XXVIII, hefte 2

Redin, Lars (1976). *Lagmanshejdan : ett gravfält som spegling av sociala strukturer i Skanör*. Habelt, 1976

Rydbeck, Otto (1935). *Den medeltida borgen i Skanör, historik, undersökningar och fynd*. Lund: Gleerup

Schimanski, Folke (2001). *Hansan – Europas första gemensamma marknad? Populär historia*. Lund: Historiska media

Sussman, Nathan (1993). "Debasements, Royal Revenues, and Inflation in France During the Hundred Years' War, 1415-22". *The Journal of Economic History*

Internetkällor:

Skånearkeologis hemsida:

Falsterbo 8:13, Per Sarnäs, 2017:6, Falsterbo 9:75, Per Sarnäs, 2017:19, Falsterbo 9:33, Per Sarnäs, 2017:21.

Fornsök:

L1989:4770, L1989:4844, L1989:4714, L1989:5433, L1989:5431, L1989:5356

Danskmoent:

<https://www.danskmoent.dk>

Lantmäteriet:

<https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

Skåneleden:

<https://skaneleden.se/plats/hovbacken>

Lunds Universitets Historiska Museum:

LUHMs myntinventarium för Falsterbo.

LUHMs myntinventarium för Skanör.

Falsterbo 9:82, Petra Lundström, 2007:022, Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning, Malmö Kulturmiljö

Stadsregister (SR), registerblankett 35-36, 66, 68, 75, 82.

Stockholms
universitet